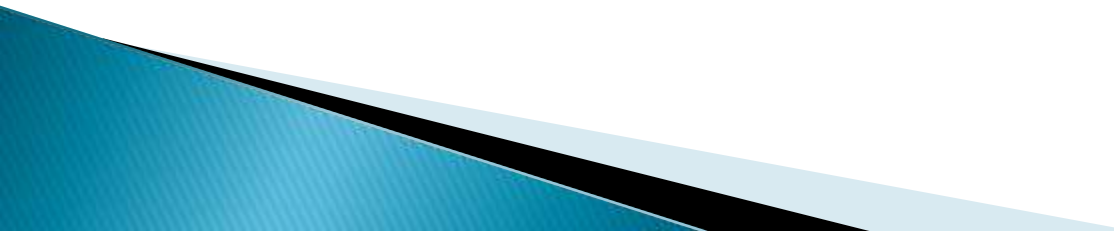


# Lietuvos modernizacija iki IPK.

Parengė: Eglė Lučiūnaitė 3c

# Turinys

- ▶ Bogdanas Oginskis
  - ▶ Pirmoji telefono linija
  - ▶ Pirmoji elektros lemputė
  - ▶ Rietavo dvaras
  - ▶ Plungės dvaras ir Mikalojus Oginskis
  - ▶ Pirmasis telegrafas Lietuvoje
  - ▶ Telegrafo veikimas
  - ▶ Fotografija
  - ▶ Kinas
- 

# Bogdanas Oginskis

- ▶ **Bogdanas Oginskis** (1848 – 1909 m., Rietave) – novatorius, mecenatas; pagal kilmę – kunigaikštis, kilęs iš Lietuvos kunigaikščių Ogińskių giminės
- ▶ Paveldėjęs Rietavo dvarą įsteigė 7 malūnus, 6 lentpjūves, baldų fabriką, geležies liejyklą.



# Pirmoji telefono linija

- ▶ 1882 m. spalio 28 d. Rietava, Plungė ir grafo Juozapo Tiškevičiaus dvarą Kretingoje sujungė pirmoji Lietuvoje telefono linija.
- ▶ Telefonas Aleksandro Belo buvo išrastas 1876 m., tad pirmoji Lietuvos telefono linija buvo įrengta tepraėjus šešeriams metams nuo jo išradimo.



# Pirmoji elektos lemputė

- ▶ 1892 metų balandžio 17 d. per Velykas Rietavo dvare ir bažnyčioje įžiebtos pirmosios Lietuvoje elektros lemputės.
- ▶ Pirmoji Lietuvos elektrinė pastatyta kunigaikščių Oginskių dvaro lentpjūvėje. Jos nuolatinės srovės generatorius suko garo mašina. Veikė iki 1915 m


# Rietavo dvaras ir kultūra

- ▶ 1893 m. Rietave buvo suformuotas 60 žmonių simfoninis orkestras, kuris grodavo garsiausių pasaulio kompozitorių kūrinius. Rietave pirmą kartą buvo atlikta Piotro Čaikovskio uvertiūra.
- ▶ Veikė šešiametė muzikos mokykla.
- ▶ 1909 metais Rietavo rūmuose kilo gaisras ir daug vertybių sudegė. Rūmų niokojimas tęsėsi Pirmojo pasaulinio karo metais



- ▶ 1924 m. dvaro centrą nusavino valstybė, dvaras buvo išparceliuotas, Naujasis savininkas Povilas Jurgaitis rūmus nugriovė, o iš plytų statėsi naujus namus.

# Mykolas Oginskis ir Plungės dvaras

- ▶ **Mykolas Mikalojus Oginskis** (1849 m. – 1902 m.) – kunigaikštis, Lietuvos visuomenės veikėjas.
  - ▶ Plungės dvaras minimas nuo XVI a.
  - ▶ XIX a. dvarą išpuoselėjo, 1879 m. pastatydino didingus rūmus, neorenesanso stiliaus (architektas K. Lorencas). Tai buvo Oginskių dvaro rezidenciniai rūmai, dvare veikė muzikos mokykla.
- 



# Plungės dvaras



# Pirmasis telegrafas Lietuvoje

- ▶ Lietuvoje pirmoji telegrama iš Vilniaus į Peterburgą pasiųsta 1859 metais. Kaune telegrafo stotis įsteigta 1863 metais.



# Telegrafo veikimas

- ▶ Siuntimo stotyje yra srovės šaltinis ir telegrafo raktas, priėmimo stotyje – elektromagnetas, kuris gali pritraukti svirtį su rašikliu. Nuspaudus telegrafo raktą, grandinė susijungia. Priėmimo stotyje įtaisytas rašiklis judančioje popieriaus juostelėje brėžia tašką arba brūkšnį. Iš šių taškų ir brūkšnių sudaryta Morzės abėcėlė užrašomas įvairiausias tekstas.

# Fotografija

- ▶ Fotografijos istorija Lietuvoje prasidėjo 1839 m., kai buvo išrasta dagerotipija. Tų pačių metų vasarą buvo padarytos Verkių rūmų, esančių prie Vilniaus, nuotraukos.
- ▶ Dagerotipiniai portretai buvo gaminami ant metalinių plokštelių, padengtų šviesai jautriu sidabro jodido sluoksniu.

# Pirmasis Lietuvos fotografijos laikotarpis

- ▶ Pirmuoju Lietuvos fotografijos istorijos laikotarpiu laikytini 1854–1864 m. Tuomet fotografija buvo amatas ir į meną nepretendavo.
- ▶ Vyravo portretinė fotografija, tačiau jau apie 1860 m. buvo pradėti sudarinėti Vilniaus vaizdų albumai. Iki šių dienų yra išlikę apie 80 seniausių **Abdono Korzono** (pirmasis pradėjo fotografuoti už atleję sienų).



Vilnius. Lukiškių aikštė, 1860 m. Abdono Korzono nuotrauka

# XXa pradžia.

- ▶ Fotografija imta naudoti mokslo reikalams.
- ▶ Dvidešimtojo amžiaus pradžioje populiarėjant fotografijai, atsirado daugiau fotoaparatus ir fotografijos reikmenų parduotuvių, prie kurių steigtos specialios laboratorijos mėgėjams.



# Žurnalistika ir fotografija

- ▶ Kai buvo panaikintas spaudos lietuviškais rašmenimis draudimas, pagausėjo ir įvairėjo leidžiama spauda. Išaugo iliustracijų ir fotografijų poreikis.
- ▶ Lietuvos fotožurnalistikos pradžia yra laikytini 1905 m. Tais metais „Vilniaus žiniose“ buvo išspausdinta 31 fotografija. Jų tematika nelabai įvairi – tai užsienio karvedžių ir politikos veikėjų portretai, gamtos, jūros peizažai, Vilniaus architektūra, sodybos, miestelių ir apylinkių vaizdai.




# Lietuvos kinas


- ▶ 1896 m. Vilniaus Botanikos sodo koncertų salėje įvyko JAV išradėjo ir kino pionieriaus Tomo Edisono „gyvosios fotografijos“ seansas.
- ▶ Po metų, taip pat Botanikos sode pirmą kartą buvo parodyti prancūzų kino pradininkų brolių Liumjerų filmai, kino populiarumas stipriai išaugo.
- ▶ Nuo to laiko kinas tapo rimtu teatrų ir koncertų konkurentu.

# Kino teatras

- ▶ 1910 m. Vilniuje atidarytas prabangus kino teatras „Bronislava“ (su pirmos, antros ir trečios klasės eilėmis, ložėmis ir balkonu) ne tik rodė svetur sukurtus filmus, bet ir pradėjo kurti savus.
- ▶ 1912 m. „Bronislavos“ repertuare pasirodo dokumentinė Vilniaus karo apygardos kariuomenės apžiūra, o po metų – pirmas vaidybinis filmas „Plikas basas Don Žuanas“ (jame vaidino Vilniaus teatro aktoriai).



Galima teigti, jog Lietuvos modernizacija buvo sparti ir mažai ji atsiliko nuo kitų Europos šalių.



# Informacijos šaltiniai

- ▶ <http://mokslai.lt/referatai/referatas/kinas-lietuvoje-puslapis2.html>
- ▶ [http://lt.wikipedia.org/wiki/Mykolas\\_Oginskis](http://lt.wikipedia.org/wiki/Mykolas_Oginskis)
- ▶ [http://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos\\_kinas](http://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_kinas)
- ▶ <http://www.elektromagija.lt/lt/elektra/kas-yra-elektra/elektros-istorija/pirmoji-elektros-lempute-lietuvoje/870>
- ▶ [http://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos\\_fotografija](http://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_fotografija)
- ▶ [http://lt.wikipedia.org/wiki/Rietavo\\_dvaras](http://lt.wikipedia.org/wiki/Rietavo_dvaras)
- ▶ “Lietuvos istorija 11–12 klasėms”